

“Fa set anys i sóc viu”

Fugir de l'espectacle ha estat el propòsit d'aquesta conversa. Aprendre a viure sent seropositiu és tot un art d'aferrar-se a la vida. Joan Subirats ens explica la seva experiència.

Es diu Joan Subirats. Té 37 anys. En fa set que és seropositiu. Té una obsessió des que hem començat la conversa: no vol espantar ningú. Li ha costat arribar a on és ara, o sigui, a viure tranquil, i no vol que un periodista volenters faci servir les seves paraules per fer plorar una mica més. La llàgrima solidària no és el seu objectiu.

Potser per aquesta raó, retrocedir set anys enrere li fa literalment mandra. Els seus ulls i m e n s a m e n t grans es sincronitzen amb el seu somriure d'infant entremaliat. Em pregunta sense paraules: ¿Vols dir que val la pena? Davant la insistència comencem a rebobinar: “Quan t'ho diuen veus la cara de la mort. Entra en crisi la ficció que tots portem dins de viure en la immortalitat. Quan ho saps agafes la mida de la teva dimensió real. És evident que et preguntes quant temps et queda de vida. Però no et pots quedar en aquesta fase. Saber que ets mortal et fa sentir més viu. La vida no és una il·lusió, sinó el que vius cada dia. Fa set anys que sóc viu”.

Ens n'anem a l'any 85. Un paper escarit i unes bones paraules li diuen que és portador del virus VIH. Tot molt esquemàtic.

La primera informació només té dues consignes: condons i vitamines. Encara ara, al cap de set anys va descobrint cada dia el jeroglífic que hi ha dins una paraula tan senzilla: positiu. ¿Quina era la diferència

entre ser portador i patir la sida? Va ser una pregunta que inclús al principi els

metges no van saber contestar-li amb precisió, potser perquè la precisió no existia o no existeix. Però, després d'haver passat per fases de diferents menes, ara té una certesa: la sida és latent dins el seu cos. Ell això ho explica fent broma: “No cridis, no despertis la nena. Està dormint”.

En Joan es posa a riure. Ho farà molt sovint durant la conversa. La seva rialla no és nerviosa, tampoc és una posa. Més aviat és fruit d'anys d'experiència en l'art de robar una mica de vida cada dia a la vida. Ara, sap moltes més coses que aquell dia no li van dir, ni tan sols li van insinuar. En

el darrer any ha après més que en set anys junts. Moltes confusions s'han aclarit: “Et pot semblar estrany —continua explicant en Joan—, però, jo no sabia que em podia reinfectar. Com que jo tenia anticossos no em sentia vulnerable. Em semblava que tot el que jo havia de

fer era prevenir els altres, evitar la transmissió. Estava convençut que el meu estat faria el seu propi procés i que jo no podia influir excessivament en aquest procés. Fer l'amor amb un altre seropositiu, fins i tot em semblava un factor de seguretat. Doncs no ho és. Precisament entrar en contacte amb una altra variant del virus és molt perillós”.

És l'única vegada que el seu rostre canvia, serra lleugerament els llavis i para de moure les mans: “Ara sé que cada dia vaig dibuixant el procés. El vaig dibuixant amb l'alimentació, amb les ganes de viure, amb el tractament que em prenc, amb cadascun dels meus gestos”. En Joan està satisfet d'haver arribat a on és. Evitar que el tema el desbordi és una de les seves prioritats: “Al principi t'impacta, després et desborda perquè no solament canvia la teva part física, sinó que canvia tota la teva vida. Superar això és una feina lenta, que, encara que la planifiquis, has de passar. Per a tornar a estar igual que abans tot ha hagut de canviar. De tenir unes prioritats professionals o personals estimulades per valors competitius, entres en un altre món, on el que és important és ser viu el màxim de temps possible. Això sí que és un canvi important, però no negatiu, sinó tot el contrari, millores la teva qualitat de vida. Quan t'afrontes a un fet tan difícil i complex, no pots fer la vida més difícil, tot ha de ser més fàcil”.

PLANTAR CARA

“Les ganes de viure et tornen solidari i més que esperar

que els altres t'entenguin fas el primer pas per entendre als altres. Una vegada has decidit plantar cara al tema et plantejes quines són les mesures que existeixen. Hi ha qui diu que el tractament és una opció personal. Jo no sabia definir-me sobre aquesta qüestió. Els tractaments solen tenir uns efectes secundaris notables. Seguir-los és una decisió difícil perquè vol dir canviar d'hàbits. Has de controlar molt el teu ritme de viure, no et pots passar de la ratlla indiscriminadament, has de superar unes fases on la moral pot ser baixa només com a conseqüència dels efectes secundaris. Quan vaig començar el tractament se'm feia difícil fer-lo compatible amb una vida quotidiana normal. El meu rendiment professional es va veure afectat. Ara les dosis han canviat i la meva capacitat d'assimilació és més gran. Tot i així, aquí sí que la relació amb el metge és fonamental. Ser sincer amb ell, explicar-li si no et sents capaç de fer tot el tractament complet, és necessari. El tractament mèdic ha de tenir en compte la part anímica, això vol dir una assistència molt sensible a tota la part psicològica”.

Aprendre a relaxar-se ha estat important per a en Joan Subirats. Evitar qualsevol ambient hostil també: “No tenir en compte això et pot escurçar la vida”. En aquesta línia de relació amb l'entorn, és quan apareix la paraula marginació. Ser seropositiu és, en alguns casos, sinònim de marginació. Aquí en Joan explica un acudit: Una mare que té el fill malalt de la sida es troba amb una veïna, que, en un intent de

Tots som

SERO...

**SE
RO+**

**SE
RO**

**SE
RO?**

“Quan t'afrontes a un fet tan difícil i complex, no pots fer la vida més difícil, tot ha de ser més fàcil”.

ARXIU

solidaritat forçada, pregunta com ho porten. La mare respon ‘amb molt d'amor i *tranchettes*'. La veïna entén la raó de l'amor però no això de les *tranchettes*. La mare respon: “és l'únic menjar que passa sota la porta”. “Aquesta crueltat és al carrer i per tant és millor que sapiguem capgirar-la. Jo no m'he sentit mai marginat. La meua família, els meus amics, els meus clients ho saben. La seva resposta positiva ha estat fonamental per afrontar el procés. Ara, si em preguntés si és fàcil assumir-ho públicament et diré que no. Sempre tens un moment de dubte. Afrontar aquest dubte forma part del procés cap a la normalitat. Vèncer-lo i trobar-te que res ha canviat és fantàstic”.

SEXE SEGUR

A banda de sentir-te estimat hi ha un altre aspecte que és

potser el més important: descobrir que dir-ho és útil a l'altre perquè prengui mesures de prevenció. El sexe segur és molt més que una frase bonica. Ha de ser una realitat. Prevenir la sida no és sinònim d'abstinència sexual, ni de bon tros. La dècada dels 90 s'ha de caracteritzar per intentar treure aquest tabú. Experiències artístiques com la sèrie Red Hot + Blue han iniciat una tendència desacomplexada sobre el binomi sexe-sida. En Joan Subirats ens parla de la seva experiència: “Sovint s'ha parlat de la promiscuïtat com un factor negatiu. Aquesta és una idea que va desapareixent. La promiscuïtat en si mateixa no vol dir res. S'ha de diferenciar el que és un judici moral del que són pràctiques de risc. Fer una vida sexual agosarada no vol dir que sigui arriscada, en canvi fer servir el mateix raspall de dents és un risc segur. La ignorància és el princi-

pal factor de propagació de la sida”.

¿Però el sexe segur és fàcil? “El sexe segur és possible, però s'hi ha de voler arribar. El preservatiu ha esdevingut la paraula màgica, però es donen per suposades massa coses. Hi ha molta gent que no sap posar-se un condó. I això no ha de fer riure a ningú perquè és així. També s'ha de saber que un condó es pot trencar perquè, si no, quan això passa, pot ser molt frustrant. S'ha d'anar més enllà del posate'l-posa-l'hi, s'ha d'explicar com. Perquè, per exemple, per augmentar la resistència del preservatiu en molts casos s'utilitzen lubricants, però encara és poca la gent que sap que segons quins lubricants converteixen el preservatiu en porró, fet que n'anul·la els avantatges. Tot això no és fàcil d'aprendre. Sovint ho saps després de posar en joc la teua salut”.

El sexe segur té també altres condicionaments, més enllà dels funcionals. El més clar és com s'estableix la relació amb la parella: “El primer obstacle davant una nova relació és preguntar-te si ho dius i com ho dius. Davant d'això poden passar diferents coses. Si ho dius i l'altre té una situació semblant a la teua és fàcil que tot el joc eròtic desapareixi i acabis fent un nou bon amic. Si, en canvi, l'altre no s'ha fet mai la prova, o sigui, que és un *seronosequè*, pot passar de tot. Des que és desdiguí d'una manera desagradable fent-te sentir culpable d'haver-lo enganyat quan precisament l'has informat, o que acabis fent una obra didàctica i prou. Lligar en aquestes condicions és difícil. A mi els que em preocupen més són els *seronosequè*, perquè sovint, de la ignorància sobre el seu estat, en fan una prepotència. En canvi quan et trobes amb un seronegatiu tot és molt més fàcil, perquè, com a mínim, és una persona que s'ha interrogat a si mateixa i que ha pres un grau de consciència. Jo li he dit a la meua parella que sóc seropositiu. Reconec que em va costar dir-li-ho, m'havia enamorat i això no passa sovint. Ell s'ha fet la prova i li ha sortit negativa. Estic molt content”.

Continuem parlant hores. La sida ha sortit aquests dies als mitjans de comunicació d'una manera, fins i tot, espectacular. Llàgrimes i espectacle s'han barrejat i han fet un còctel explosiu. En Joan rebutja el dramatisme o el xafardeig: “A vegades sembla que parles seriosament del tema i al cap d'una estona te n'adones que només surten noms i especulacions, això és horrorós perquè no es tracta de saber qui ho és i qui no ho és sinó com evitar que algú més ho sigui. El pas de negatiu a positiu sovint és molt més subtil del que la gent es pensa”.

Miquel Mora